

IZDAVAČ

Zavod za zapošljavanje Crne Gore
Biro rada Pljevlja

ZA IZDAVAČA

Ljubica Aranitović

AUTOR

Nada Beljkaš

GRAFIČKA OBRADA I ŠTAMPA

Štamparija „OBOD” A.D. Cetinje

TIRAŽ

200 primjeraka

**ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE
CRNE GORE
Biro rada Pljevlja**

**ANKETA POSLODAVACA
O ZAPOSLENOSTI I ZAPOŠLJAVANJU**

Rezultati istraživanja za 2009/2010.

Pljevlja, februar 2010 god.

S A D R Ž A J

REZIME	7
1. UVOD	9
1.1. Cilj i zadaci istraživanja	9
1.2. Predmet istraživanja	10
1.3. Sadržaj istraživanja	10
1.4. Metodologija istraživanja	11
1.5. Populacija i uzorak istraživanja	12
2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	13
2.1. Struktura poslodavaca	13
2.1.1. Poslodavci prema oblicima organizovanja	13
2.1.2. Poslodavci prema vrstama djelatnosti	15
2.1.3. Poslodavci prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti	15
2.1.4. Poslodavci prema vremenu poslovanja	18
2.1.5. Poslodavci prema broju zaposlenih	19
2.2. Zaposlenost i zapošljavanje u tekućoj godini	20
2.2.1. Broj zaposlenih prema vrstama djelatnosti	20
2.2.2. Ostvareno povećanje broja zaposlenih	20
2.2.3. Zaposlenost prema vrstama djelatnosti i kategoriji zaposlenja	23
2.2.4. Obrazovna i profesionalna struktura zaposlenih	24
2.2.5. Obuka i usavršavanje zaposlenih	26
2.2.6. Viškovi zaposlenih	26
2.2.7. Deficitarni kadrovi	28
2.3. Planirano zapošljavanje u 2010 godini	31
2.3.1. Obrazovna i profesionalna struktura planiranih potreba	31
2.3.2. Zapošljavanje lica sa invaliditetom i zapošljavanje Roma	35
3. SARADNJA POSLODAVACA I ZAVODA	36
3.1. Nivoi, oblici i sadržaji saradnje	36
3.2. Očekivanja poslodavaca od Zavoda, prijedlozi i sugestije	37

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	38
4.1. Realizacija projektovanih ciljeva i zadataka	38
4.2. Registar poslodavaca	38
4.3. Ukupna zaposlenost u tekućoj godini	38
4.4. Zapošljavanja u tekućoj godini	39
4.5. Planirano zapošljavanje u narednoj godini	39
4.6. Saradnja poslodavaca i Zavoda	39
4.7. Preporuke za korišćenje rezultata	40
5 PRILOG:	85
Upitnik za poslodavce	87

REZIME

Ovo istraživanje je nastavak aktivnosti započete 2003. godine. Istraživanjem su obuhvaćene opštine Pljevlja i Žabljak, a analiza rezultata ankete se već četvrti put radi na nivou regije koja obuhvata ove dvije opštine.

U Pljevljima je anketirano 77 poslodavaca, a u Žabljaku 12 poslodavaca. U Pljevljima su radila 3 anketara koji su obavili i anketiranje poslodavaca u Žabljaku. Anketom su obuhvaćeni poslodavci kod kojih je zaposleno oko 58% ukupno zaposlenih u ovim opštinama.

Poslodavci su analizirani sa različitih aspekata. Najviše anketiranih poslodavaca je: organizovano kao DOO, iz djelatnosti trgovina, posluje preko 10 godina i nalaze se u grupi malih preduzeća.

Najviše zaposlenih je u djelatnosti vađenje ruda i kamena gdje je zaposleno 30% od ukupnog broja zaposlenih u Pljevljima i djelatnosti prerađivačka industrija 12%.

U Žabljaku najviše zaposlenih je u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom 20% i hoteli i restorani 19%.

IV i III stepen obrazovanja ima najveći broj zaposlenih u regiji.

Od ukupnog broja zaposlenih 80% radi po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme, a 34% zaposlenih su žene.

Obuku i usavršavanje svojih zaposlenih organizovalo je 11 poslodavaca u Pljevljima i 1 poslodavac u Žabljaku. Najviše zaposlenih se obučavalo za zanimanja mesar, zavarivač i ručovalac jednostavnih građevinskih mašina, a najviše zaposlenih se usavršavalo u djelatnosti obrazovanje.

Što se tiče posebnih znanja i vještina najviše zaposlenih se obučavalo za rad na računaru, zatim poznavanje engleskog jezika a ta znanja su u prethodnim istraživanjima, po mišljenju poslodavaca, najviše i nedostajala zaposlenim.

Najviše zapošljavanja je sa III i I stepenom stručne spreme u djelatnostima prerađivačka industrija, trgovina na veliko i malo i obrazovanje.

Žene su se najviše zapošljavale u djelatnostima obrazovanje, trgovina na veliko i malo i ostale komunalne aktivnosti.

26 poslodavaca u Pljevljima i 8 poslodavaca u Žabljaku izjasnili su se da im nedostaju kadrovi određenog profila za njihove potrebe. Po mišljenju poslodavaca deficitarno je 40 zanimanja. Najviše deficitarnih zanimanja je sa III i VII stepenom stručne spreme. U III stepenu deficitarna zanimanja su iz oblasti građevinarstvo i prerađivačka industrija. U VII stepenu stručne

spreme deficitarna su zanimanja iz djelatnosti građevinarstvo, obrazovanje i zdravstvo. U ovom stepenu stručne spreme većini poslodavaca nije bitan ni pol ni godine života ovih kadrova, naročito u obrazovanju i zdravstvu.

Muškarci su deficitarni u grupama zanimanja: mašinstvo i obrada metala, građevinarstvo i saobraćaj, a žene u ugostiteljstvu. Kod ovih zanimanja poslodavcima nedostaje mlađa radna snaga.

Zaposlenima, po mišljenju poslodavaca, najviše nedostaju znanja engleskog jezika i položen stručni ispit.

Poslodavci u Žabljaku nisu u većem broju iskazali viškove zaposlenih jer viškove ima samo 1 poslodavac, a u Pljevljima viškove zaposlenih ima 11 anketiranih poslodavaca. Najviše viškova zaposlenih je u III i I stepenu stručne spreme, u djelatnostima prerađivačka industrija, trgovina, zdravstveni i socijalni rad, ostale komunalne aktivnosti i finansijsko posredovanje.

U odnosu na prethodno istraživanje poslodavci su iskazali znatno više viškova zaposlenih.

Po zanimanjima, najviše viškova su lica bez zanimanja i stručne spreme, zatim zidari i ekonomski tehničari.

Najviše planiranih zapošljavanja je sa III stepenom stručne spreme u djelatnostima trgovina i građevinarstvo i zanimanjima zidar, tesar i elektroinstalater.

U naredne 2-3 godine poslodavcima će trebati 165 lica bez obzira na pol, najviše konobari, inkasanti, kuvari, mesari, knjigovođe, doktori medicine, dipl. inž. građevinarstva i informatičari.

Samo 2 poslodavca su u poslednje 2 godine zaposlili lica sa invaliditetom, a zaposlili bi 46 lica sa invaliditetom bez obzira na pol, najviše u administraciji.

Poslodavci su zaposlili 2 Roma, a zaposlili bi 78 Roma, muškog pola najviše nekvalifikovanih radnika.

Skoro 75% anketiranih poslodavaca saradivalo je sa Zavodom na angažovanju neophodne radne snage u 2009 god, najviše kroz prijavljivanje slobodnih radnih mjesta.

Poslodavci su saopštili dosta konkretnih očekivanja, kritičkih primjedbi i sugestija Zavodu za unapređivanje pojedinih segmenata aktivnosti koje treba uvažiti kod opredjeljivanja programskih aktivnosti u narednom periodu.

1. Uvod

1.1. Cilj i zadaci istraživanja

Ovo istraživanje je nastavak aktivnosti započete 2003. godine kojom se Zavod opredijelio za redovno godišnje konsultovanje poslodavaca u cilju ostvarivanja neposrednog uvida u aktuelnu i očekivanu zaposlenost i zapošljavanje.

Razloga za pokretanje ovog istraživanja bilo je više. Sa procesom privatizacije, prestrukturiranja privrede i dinamiziranjem privrednog razvoja, situacija na tržištu rada postajala je sve složenija. U međuvremenu je nastao veliki broj malih i srednjih preduzeća koja imaju specifične potrebe za radnom snagom. Istovremeno se prilično radikalno promijenila tražnja za radnom snagom. Kao rezultat divergentnih procesa na tržištu rada, u realnom životu, sve je teže usklađivati ponudu i tražnju za radnom snagom.

Potrebu za istraživanjem potenciraju i pokazatelji o zaposlenosti koji se dobijeni iz pojedinih izvora, bitno razlikuju. Uz ovo, mišljenja, ocjene i sugestije poslodavaca vezano za određene sadržaje istraživanja, uz suvoparne pokazatelje, značajno utiču na kvalitet izvođenja zaključaka, a time i na valjanost analize u cjelini.

Istraživanjem su obuhvaćene opštine Pljevlja i Žabljak čime se dobija stanje na tržištu rada ove regije.

Istraživanje je realizovano na uzorku poslodavaca koji su upisani u Centralni sudski registar Privrednog suda u Podgorici. Kao metod istraživanja kao i ranije, odabrana je anketa.

Saglasno prethodno definisanom cilju, opredijeljeni su zadaci istraživanja:

- Izrada baze podataka za projektovanje mjera i programa aktivne politike zapošljavanja
- Prikupljanje podataka za analizu zaposlenosti i zapošljavanja u 2009. godini, odnosno realizacije planiranog zapošljavanja
- Prikupljanje podataka za analizu očekivanih kretanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja u 2010 godini
- Analiza strukture zaposlenih sa različitih aspekata
- Istraživanje mišljenja, ocjena i stavova poslodavaca o saradnji sa Zavodom u zadovoljavanju kadrovskih potreba.
- Evidentiranje promjena u strukturi i ažuriranje registra poslodavaca.

1.2. Predmet istraživanja

Predmetom istraživanja obuhvaćeni su:

- Struktura poslodavaca prema pojedinim obilježjima, sa podacima za identifikaciju i komunikaciju sa Zavodom.
- Obim i struktura zaposlenosti i zapošljavanja u 2009. godini
- Obim i struktura planiranog zapošljavanja u 2010. godini
- Obuka i usavršavanje zaposlenih
- Deficitarni kadrovi
- Viškovi zaposlenih
- Zapošljavanje lica sa invaliditetom i zapošljavanje Roma
- Saradnja poslodavaca i Zavoda
- Prijedlozi i sugestije poslodavaca za podsticanje zapošljavanja i efikasnije funkcionisanje tržišta rada

1.3. Sadržaj istraživanja

U skladu sa definisanim predmetnim okvirima istraživanja, projektovani su sadržaji za pojedine tematske cjeline navedene u nastavku teksta:

- **Pregledi poslodavaca**, prema oblicima organizovanja, vrstama djelatnosti, dužini poslovanja, broju zaposlenih i dr.
- **Zaposlenost i zapošljavanje**: broj i struktura zaposlenih prema stepenima stručne spreme, kao i prema oblicima organizovanja i vrsti djelatnosti poslodavaca – ostvareno u tekućoj i očekivano za narednu godinu.
- **Obuka i usavršavanje zaposlenih**
- **Viškovi zaposlenih** na nivou kategorija **NE** i **DA**, kao i struktura prema djelatnostima poslodavaca
- **Deficitarni kadrovi** na nivou kategorija **NE** i **DA**, razlozi, broj i struktura prema zanimanjima
- **Zapošljavanje lica sa invaliditetom i zapošljavanje Roma**, broj i struktura prema zanimanjima, stepenu stručne spreme i polu
- **Saradnja poslodavaca i Zavoda** - oblici i sadržaji saradnje sa Zavodom.
- **Očekivane usluge od Zavoda** prema slobodnom izboru poslodavaca .
- **Ocjene, prijedlozi i sugestije** poslodavaca za unapređivanje saradnje sa Zavodom, djelovanje drugih institucija i subjekata tržišta rada, podsticanje zapošljavanja uopšte i funkcionisanje tržišta rada u Crnoj Gori, kao i saradnja sa državama u okruženju vezano za zapošljavanje.

Ovako definisani sadržaji istraživanja predstavljali su osnovu za izbor i oblikovanje pitanja, kao i načina sprovođenja ankete i obrade rezultata.

Obrada rezultata prilagođena je potencijalnim korisnicima za različite namjene. Pored toga, dobijeni pokazatelji su obrađeni tako da, u komparaciji sa podacima iz drugih izvora, mogu predstavljati valjanu osnovu i za dublju analizu pojedinih segmenata funkcionisanja tržišta rada i zapošljavanja.

1.4. Metodologija istraživanja

Anketa kao metod odabrana je iz razloga koji je naveden u obrazloženju cilja i zadataka istraživanja. Ovi razlozi, takođe, su uticali da se izostavi širi prikaz konceptualnih karakteristika anketnog upitnika kako bi se izbjeglo ponavljanje sadržaja iz elaborata o realizaciji prethodnog projekta, jer je i ovaj tekst namijenjen istim korisnicima. Ovo se naravno ne odnosi na osnovne karakteristike upitnika neophodne za razumijevanje pojedinih priloga, odnosno karaktera i obima istraživanja, kao i angažovanje nosioca određenih aktivnosti u pripremi i realizaciji istraživanja.

Pretežni dio pitanja u anketi je zatvorenog tipa, čime je olakšana statistička obrada i upoređivanje rezultata za pojedine segmente istraživanja i periode vremena koje reprezentuju. Pored predloženih modaliteta, poslodavcima je ostavljena mogućnost da dopune odgovore na pojedina pitanja prema sopstvenoj procjeni.

Manji broj pitanja otvorenog tipa projektovan je s namjerom da se obezbijede dodatne, neformalne informacije, mišljenja i sugestije kojima se po pravilu, zahvata neposrednije i otvorenije opredjeljivanje ispitanika.

Anketiranje je sprovedeno u decembru 2009 godine. U Pljevljima su radila 3 anketara, a oni su obavili anketiranje poslodavaca i u Žabljaku. Odabrana su lica sa evidencije nezaposlenih koja su i ranije učestvovala u ovom projektu. Svi anketari su prošli edukaciju prema uputstvima koja su urađena uz anketni list i odgovarajućim programima koji su razvijeni u Zavodu za ovakve namjene. Poseban doprinos kao neposredno odgovorno lice za sprovođenje ankete za područje koje obuhvata Biro rada Pljevlja sa kancelarijom Žabljak ostvario je savjetnik za rad sa poslodavcima kao organizator terenskog istraživanja i kao stručna podrška anketarima.

Realizacija ovakvog projekta iziskuje kvalitetnu informatičku podršku, kako prilikom oblikovanja anketnog instrumenta tako i kod obrade i prezentacije rezultata, koje je realizovao Sektor za informacioni sistem. Koordinaciju rada učesnika u pripremi i sprovođenju istraživanja ostvario je Sektor za zapošljavanje i Centar za ljudske resurse.

1.5. Populacija i uzorak istraživanja

Prilikom strukturiranja uzorka, kao i u toku sprovođenja istraživanja, uložen je napor da se obezbijedi:

- Ujednačen obuhvat poslodavaca u opštinama Pljevlja i Žabljak
- Ujednačen obuhvat poslodavaca prema vrstama djelatnosti
- Obuhvat i poslodavaca koji nisu evidentirani u Sudskom registru
- Traženi podaci na nivou poslodavca sa statusom pravnog lica, što znači i za zaposlene, odnosno zapošljavanje u jedinicama rada koje nemaju takav status, a locirane su van sjedišta poslodavaca.

Pregled populacije i uzorka istraživanja

Opštine	Populacija	Uzorak			
		Planirano		Realizovano	% realizacije
Pljevlja	671	77	11%	77	100
Žabljak	124	12	9%	12	100

Istraživanjem je obuhvaćeno 11 % aktivnih poslodavaca u Pljevljima i 9% u Žabljaku što je 6% od ukupnog broja anketiranih poslodavaca na nivou države. U odnosu na prethodno istraživanje anketom je obuhvaćen znatno manji broj poslodavaca u Pljevljima i Žabljaku. Izostavljeni su poslodavci sa manje od 5 zaposlenih radnika pa su uzorkom obuhvaćeni poslodavci kod kojih je zaposleno oko 58 % ukupno zaposlenih u ovim opštinama.

Radi kontinuiteta i uočavanja eventualnih trendova u svakom istraživanju zadržan je prilično veliki broj istih poslodavaca i određeni broj istih pitanja (zaposlenost u tekućoj godini i procjena kretanja zaposlenosti u narednoj godini).

Upitnik u ovom istraživanju se malo razlikuje od prethodnog. Sastoji se iz četiri poglavlja. U prvom poglavlju su opšti podaci o poslodavcu, u drugom zapošljavanje u 2009. godini, u trećem očekivano zapošljavanje u 2010 god. i u četvrtom saradnja poslodavaca sa Zavodom za zapošljavanje. Pitanja u upitniku su uglavnom ista osim što je izostavljeno pitanje o prosječnom broju zaposlenih, a zapošljavanje u tekućoj godini je podijeljeno prema vrsti radnog odnosa, a zapošljavanje po ugovoru na određeno vrijeme je razloženo prema vrstama zapošljavanja. U upitniku je dodato nekoliko novih pitanja koja se odnose na zapošljavanje lica sa invaliditetom i zapošljavanje Roma. Upitnikom je obuhvaćeno sve što je od najveće važnosti za rad Zavoda – za kreiranje određenih mjera i programa. Ovo se posebno odnosi na analizu očekivanih viškova i manjkova /deficit radne snage.

2. Rezultati istraživanja

Analiza rezultata ankete se već četvrti put radi na nivou regije odnosno opština, iz dva razloga:

Prvo, da se potpunije sagledaju kretanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja i da se identifikuju njihovi uzroci i posledice. Drugo, da se na osnovu takvih saznanja pripreme programi aktivnosti za podsticanje zapošljavanja kod konkretnih poslodavaca u određenim djelatnostima.

Elektronska verzija baze podataka, kao dokumentaciona osnova za urađene tabelarne i grafičke prikaze, adekvatno je zaštićena i arhivirana u dokumentaciji Zavoda, čime je obezbijeđeno kontinuirano praćenje određenih aspekata zaposlenosti i zapošljavanja, odnosno upoređivanje sa rezultatima ovakvog i sličnih istraživanja u narednom periodu.

2.1. Struktura poslodavaca

2.1.1. Poslodavci prema oblicima organizovanja

Tabela 2.1.1. Pregled poslodavaca prema oblicima organizovanja

Oblici organizovanja	Regija		
	Pljevlja	Žabljak	Ukupno:
Akcionarsko društvo	7	1	8
Društvo sa ogr.odgovor.	38	3	41
Ortačko društvo	5		5
Preduzetnik	4		4
Ustanova	18	7	25
Dio stranog društva		1	1
Državni organi	2		2
Zadruga	2		2
Ostali oblici	1		1
UKUPNO	77	12	89

Najviše poslodavaca u regiji Pljevlja, kao i na nivou države, organizovano je kao DOO 46%, zatim ustanove 28%, kao i u prethodnom istraživanju, A.D. 9 % , ortačka društva 5 % i preduzetnici 4%.

Žabljak odstupa od regije i tu su ustanove zastupljene sa 58%.

Što se tiče oblika svojine najviše anketiranih poslodavaca na nivou regije je u privatnoj svojini –64%, a u Žabljaku najviše poslodavaca je u državnoj svojini –66%.

2.1.2. Poslodavci prema vrstama djelatnosti

Tabela 2.1.2. Pregled poslodavaca prema vrstama djelatnosti

VRSTE DJELATNOSTI	Regija		
	Pljevlja	Žabljak	Ukupno
Poljopriv. lov i šumarstvo	2		2
Ribarstvo			
Vađenje ruda i kamena	1		1
Prerađivačka industrija	11	1	12
Proiz. i snabd. el. energijom	2	2	4
Građevinarstvo	5		5
Trgovina na veliko i malo	24		24
Hoteli i restorani	4	4	8
Saobraćaj i veze	4		4
Finansijsko posredovanje	2		2
Aktivnosti u vezi sa nekretn.	4		4
Državna uprava i odbrana	3	1	4
Obrazovanje	6	2	8
Zdravstveni i socijalni rad	6		6
Ostale komun. društ. aktivnosti	3	2	5
Privatna domaćinstva sa zap.			
Eksteritorijalne organizacije			
S v e g a	77	12	89

U regiji Pljevlja, kao i u skoro svim ostalim regijama pa i na nivou države, najviše poslodavaca je u oblasti trgovina na veliko i malo 27%, prerađivačka industrija 13%, obrazovanje i hoteli i restorani 9%, zdravstveni i socijalni rad 6%. U Žabljaku je najviše poslodavaca u djelatnosti hoteli i restorani 33%, zatim u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje el.energijom, obrazovanje i ostale komun. društ. aktivnosti 16%.

Iz djelatnosti građevinarstvo, trgovina, saobraćaj i zdravstveni i socijalni rad, iz kojih imamo oko 50% anketiranih poslodavaca u Pljevljima, nema anketiranih poslodavaca u Žabljaku što znači da su oni u malom procentu zastupljeni u toj opštini.

2.1.3. Poslodavci prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti

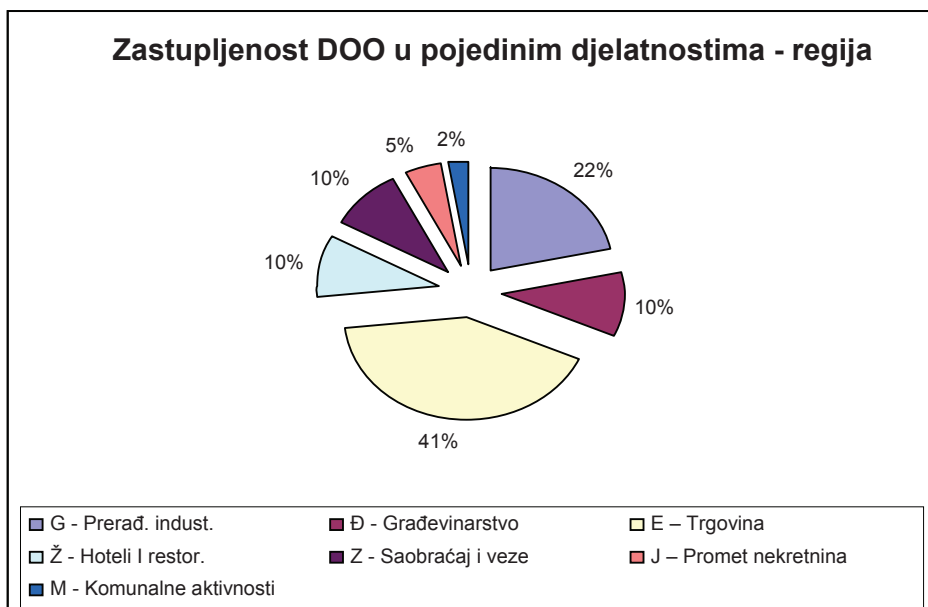
Tabela 2.1.3. Pregled poslodavaca prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti

VRSTE DJELATNOSTI	OBlici ORGANIZOVANJA										REGIJA
	Akcionarsko društvo	Društvo sa ogr. odgovor.	Komanditno društvo	Ortačko društvo	Preduzetnik	Ustanova	Državni organ	Zadruga	Dio stranog društva	Ostali	
A - Poljoprivreda				1				1			2
B - Ribarstvo											
V – Vađenje ruda	1										1
G - Prerađ. indust.	1	9						1	1		12
D - Proizv. el. ener.	2					2					4
Đ - Građevinarstvo		4				1					5
E – Trgovina	1	17		3	2	1					24
Ž - Hoteli i restor.	1	4		1	1	1					8
Z - Saobraćaj i veze		4									4
I - Finans. posredov.	2										2
J – Promet nekretnina		2			1	1					4
K – Državna uprava						2	2				4
L- Obrazovanje						8					8
LJ - Zdrav. i soc. rad						6					6
M - Komunalne aktivnosti		1				3				1	5
Svega	8	41		5	4	25	2	2	1	1	89

U ovom pregledu imamo objedinjenje prethodne dvije analize.

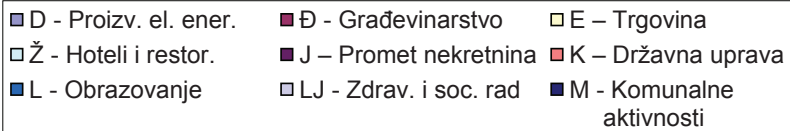
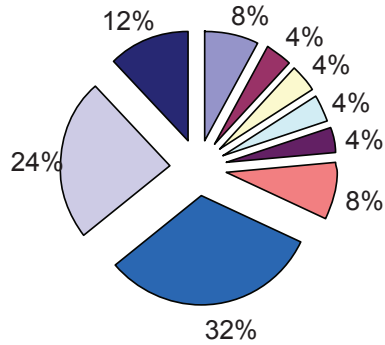
Akcionarska društva su najviše zastupljena u djelatnosti finansijsko posredovanje i proizvodnja električne energije 25%, DOO u trgovini 41%, od u trgovini 60%, preduzetnici u djelatnosti trgovina 50%, ustanove u obrazovanju 32%, što ne odstupa od rezultata na nivou države, osim preduzetnika koji su na nivou države najviše zastupljeni u djelatnosti hoteli i restorani. Djelatnosti u kojima je javna ustanova najzastupljeniji oblik organizovanja predstavljaju više od 21% uzorka. Razumljivo je da je javna ustanova najzastupljenija u ovim djelatnostima ukoliko se zna da je i posle privatizacije država pretežni vlasnik društava u većini navedenih djelatnosti.

U Žabljaku su, kao i na nivou regije, ustanove najviše zastupljene u obrazovanju, a društva sa ograničenom odgovornošću u djelatnosti hoteli i restorani.

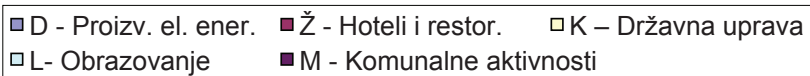
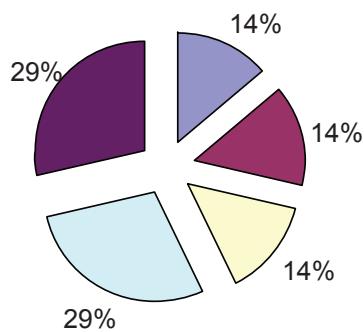

Zastupljenost ustanova u pojedinim djelatnostima regija

Zastupljenost ustanova u pojedinim djelatnostima Žabljak

2.1.4. Poslodavci prema vremenu poslovanja

Tabela 2.1.4. Pregled poslodavaca prema vremenu poslovanja

OPŠTINE		PERIOD POSTOJANJA DRUŠTVA					UKUPNO
		Do	Od	Od	Od	Preko	
		1 godine	1 do 3 godine	3 do 5 godina	5 do 10 godina	10 godina	
PLJEVLJA	br.	0	7	17	22	31	77
	%		9,09%	22,08%	28,57%	40,26%	100
ŽABLJAK	br.	0	2	0	2	8	12
	%		16,67%		16,67%	66,66%	100
UKUPNO	br.	0	9	17	24	39	89
	%		10,11%	19,10%	26,97%	43,82%	100

Na osnovu podataka o vremenu poslovanja treba da se utvrdi vijek trajanja društava u regiji kako bi se sagledale sve prednosti i barijere poslovnog okruženja u kome ova društva funkcionišu.

U izboru uzorka izostavljeni su poslodavci sa manjim brojem zaposlenih i preduzetnika pa je vrlo mali procenat poslodavaca koji su osnovani u poslednjoj godini, a prethodnim istraživanjem je, s obzirom na veličinu uzorka, bilo obuhvaćeno više takvih poslodavaca.

U regiji Pljevlja najveći broj poslodavaca posluje preko 10 godina tj. oko 44%, što je isto i u Žabljaku, a 46% poslodavaca posluje od 3 –5 i 5-10 godina.

Podatak da skoro polovina preduzeća posluje duže od 10 godina govori o njihovoj stabilnosti, a pretpostavka je i o sigurnosti radnih mjesta u njima.

Postoji trend rasta u godinama trajanja i na regionalnom i na državnom nivou što ohrabruje jer uliva povjerenje kad je broj zaposlenih u pitanju.

Saradnju Zavoda sa poslodavcima koji posluju preko 10 godina treba usmjeravati u održavanju zaposlenosti i stvaranju uslova za otvaranje novih radnih mjesta.

2.1.5. Poslodavci prema broju zaposlenih

Tabela 2.1.5. Pregled poslodavaca prema broju zaposlenih

OPŠTINE REGIJE REPUBLIKA	POSLODAVCI				
	UKUPNO	Mikro	Mala	Srednja	Velika
		preduzeća	preduzeća	preduzeća	preduzeća
	1	2	3	4	5
PLJEVLJA	77	28	31	13	5
ŽABLJAK	12	2	8	2	0
UKUPNO *	89	30	39	15	5

U Pljevljima, 36% poslodavaca su mikro preduzeća, 40% poslodavaca su mala preduzeća a 16% poslodavaca su srednja preduzeća.

U Žabljaku najviše poslodavaca je u grupi mala preduzeća i oni su u uzorku zastupljeni sa 66%. Na nivou regije, takođe, najviše poslodavaca je u grupi mala preduzeća, što ne odstupa od rezultata na nivou države gdje je najviše poslodavaca u istoj grupi. Iako poslodavci sa manjim brojem zaposlenih u ovom istraživanju nisu zastupljeni adekvatno njihovom učešću u populaciji, ipak su dominantni u tretiranom uzorku .

2.2. Zaposlenost i zapošljavanje u tekućoj godini

Tabela 2.2.1. Broj ukupno zaposlenih prema vrstama djelatnosti

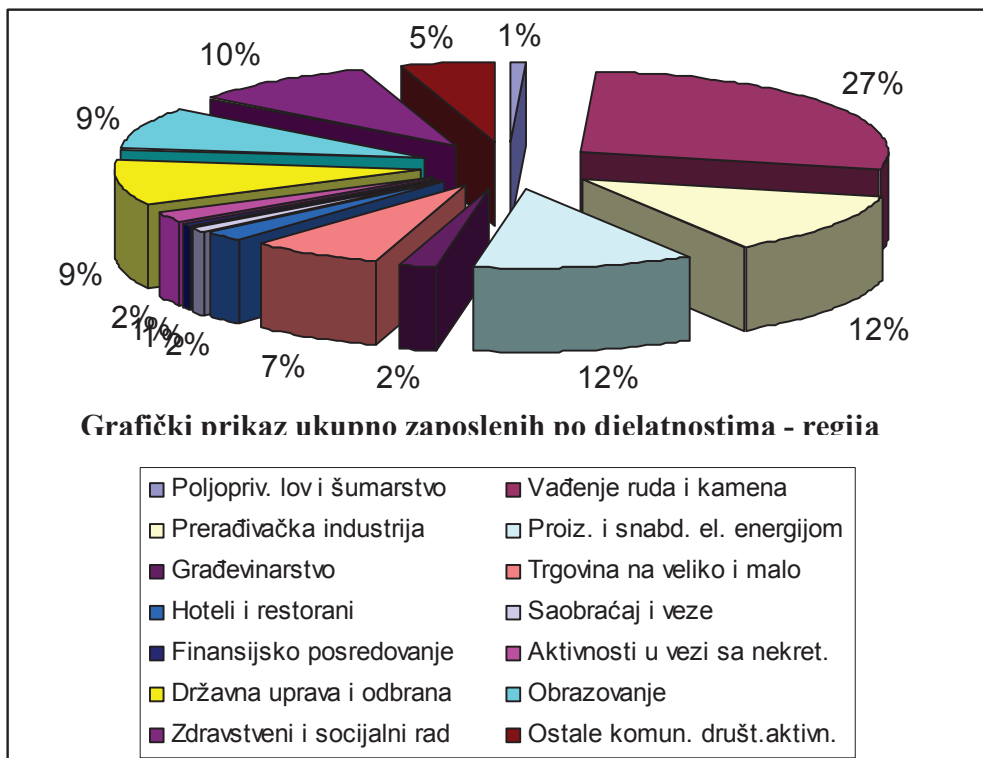
Vrste djelatnosti	Regija		
	PLJEVLJA	ŽABLJAK	Ukupno
Poljopriv. lov i šumarstvo	34		34
Ribarstvo			
Vađenje ruda i kamena	1365		1365
Prerađivačka industrija	544	62	606
Proiz. i snabd. el. energijom	498	75	573
Građevinarstvo	92		92
Trgovina na veliko i malo	336		336
Hoteli i restorani	40	72	112
Saobraćaj i veze	42		42
Finansijsko posredovanje	37		37
Aktivnosti u vezi sa nekretn.	93		93
Državna uprava i odbrana	393	55	448
Obrazovanje	356	59	415
Zdravstveni i socijalni rad	478		478
Ostale komun. društ. aktivn.	197	45	242
Privatna domaćinstva sa zap.			
Eksteritorijalne organizacije			
UKUPNO	4505	368	4873

U regiji Pljevlja najviše zaposlenih je u djelatnosti vađenje ruda i kamena 27%, zatim u djelatnostima prerađivačka industrija 12%, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom 11%, zdravstveni i socijalni rad 9%, državna uprava i odbrana 9% i obrazovanje 8%.

Broj zaposlenih u svim ostalim djelatnostima iznosi oko 20% ukupno zaposlenih.

U Žabljaku najviše zaposlenih je u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom 20% i hoteli i restorani 19%, zatim u djelatnosti prerađivačka industrija 16%, obrazovanje 16% i državna uprava i odbrana 15%.

Ovim istraživanjem je obuhvaćen znatno manji broj poslodavaca u odnosu na prethodno istraživanje, a i u ovom uzorku su zastupljeni oni poslodavci kojima je sjedište van ovih opština. Broj zaposlenih kod anketiranih poslodavaca je za oko 27% manji u odnosu na broj zaposlenih kod poslodavaca obuhvaćenih prethodnim istraživanjem.

2.2.2. Ostvareno povećanje broja zaposlenih

Tabela 2.2.2. Pregled ostvarenog zapošljavanja u tekućoj godini prema nivoima obrazovanja - regija

									UKUPNO
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Pljevlja	97	8	178	36	2	23	86		430
Žabljak	18	3	5	9		5	7		47
SVEGA	115	11	183	45	2	28	93		477

Najveći broj zapošljavanja je sa **III** stepenom stručne spreme što ohrabruje ako se ima u vidu da je i među nezaposlenim licima njihovo učešće veliko, a znatan broj zapošljavanja je i sa I i VII stepenom stručne spreme. U Žabljaku je najviše zapošljavanja sa I stepenom stručne spreme, a manje zapošljavanja je sa **IV** i **VII** stepenom stručne spreme.

U odnosu na prethodno istraživanje u Žabljaku je u 2009 godini bilo više zapošljavanja iako je anketirano znatno manje poslodavaca.

Sa III stepenom obrazovanja na nivou regije najviše su se zapošljavali bravari i vozači drumskog vozila, sa IV stepenom tehničari drumskog saobraćaja i knjigovođe, sa VI stepenom vaspitači predškolske djece i nastavnici praktične nastave ugostiteljskog posluživanja, a sa VII stepenom obrazovanja diplomirani ekonomisti, informatičari, profesori razredne nastave i profesori engleskog jezika.

U Žabljaku su se najviše zapošljavali konobari i kuvari.

Najviše zapošljavanja u regiji je u djelatnostima **prerađivačka industrija, trgovina na veliko i malo i obrazovanje**, što je nešto više od 53% ukupnog zapošljavanja u regiji. Žene su se najviše zapošljavale u obrazovanju, trgovini i djelatnosti ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti.

U Žabljaku najviše zapošljavanja je u djelatnostima **prerađivačka industrija, obrazovanje i hoteli i restorani**. Žene su se najviše zapošljavale u djelatnostima obrazovanje i hoteli i restorani, preko 76% od ukupno zaposlenih žena. S obzirom da je Žabljak turistički grad gdje imamo dvije sezone-zimsku i ljetnju očekivano je da je najviše zapošljavanja u djelatnosti hoteli i restorani ali u odnosu na 2008 god. kad je od ukupnog zapošljavanja više od 30% bilo zapošljavanje u djelatnosti hoteli i restorani u 2009 godini je u ovoj djelatnosti zaposleno manje radnika-19% od ukupnog zapošljavanja.

Potpunija analiza odnosa ponude i tražnje ne može se uraditi upoređivanjem strukture lica koja traže zaposlenje sa rezultatima ankete jer poslodavci prilikom oglašavanja slobodnih radnih mjesta navode i alternativna zanimanja, samo stepen stručne spreme ili oglašavaju potrebu za zanimanjem koje nije primjereno za to radno mjesto.

Tokom 2009 god. kod anketiranih poslodavaca u Pljevljima po raznim osnovama radni odnos su prekinula 363 lica, u Žabljaku 52 lica, od toga 69 žene u Pljevljima i 35 u Žabljaku. U odnosu na 2008 god. odliv radne snage u 2009 god. je veći i u Pljevljima i u Žabljaku. U Pljevljima je odliv radne snage veći za 44% a u Žabljaku za 100%.

Odliv radne snage u Pljevljima je najveći u djelatnostima prerađivačka industrija i vađenje ruda i kamena, a u Žabljaku u djelatnosti hoteli i restorani.

2.2.3. Zaposleni prema vrstama djelatnosti i kategoriji zaposlenja

Tabela 2.2.3. Pregled zaposlenih prema djelatnostima i kategoriji zaposlenja-regija

Vrste djelatnosti	Kategorija zaposlenja					UKUPNO
	Pripravnici	Ugovor o radu na neodređeno vrijeme	Ugovor o radu na određeno vrijeme-sezonski poslovi	Ugovor o radu na određeno vrijeme-poveć. obima posla	Ostalo	
poljoprivreda, lov i šumarstvo		30	4			34
ribarstvo						
vađenje ruda i kamena	14	1330		21		1365
prerađivačka industrija	1	184	8	117	296	606
proizvodnja i snabd. el.energijom, gasom i vodom	3	529		32	9	573
građevinarstvo		61	23	8		92
trgovina na veliko i malo		150	4	99	83	336
hoteli i restorani		89	10	4	9	112
saobraćaj, skladište i veze		18	5	19		42
finansijsko posredovanje		36			1	37
aktivnosti u vezi sa nekretnin.		84	2	7		93
državna uprava i odbrana	10	415	3	15	5	448
obrazovanje	7	328	6	42	32	415
zdravstveni i socijalni rad	15	438		23	2	478
ostale komun. aktivnosti	3	212	10	15	2	242
U K U P N O	53	3904	75	402	439	4873

Preko 80% zaposlenih u regiji Pljevlja zaposleno je po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme najviše u djelatnosti vađenje ruda i kamena gdje je i najviše zaposlenih. Po osnovu povećanja obima posla zaposleno je 8% od ukupno zaposlenih, najviše u djelatnosti prerađivačka industrija, a u ostalim kategorijama zapošljavanja je oko 9% zaposlenih. U djelatnostima građevinarstvo, hoteli i restorani i ostale komunalne aktivnosti najviše je zaposlenih na sezonskim poslovima.

Kod anketiranih poslodavaca su zaposlena 53 pripravnika, najviše u djelatnostima zdravstveni i socijalni rad, vađenje ruda i kamena i državna uprava i odbrana.

Od ukupnog broja zaposlenih 1680 ili 34% su žene, a skoro 80% žena radi po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme. Najviše žena je zaposleno u djelatnostima zdravstveni i socijalni rad, obrazovanje i državna uprava i odbrana. Po osnovu povećanog obima posla najviše žena je zaposleno u trgovini.

2.2.4. Obrazovna i profesionalna struktura zaposlenih

TABELA 2.2.4. Struktura zaposlenih prema stepenima stručne spreme i djelatnostima- regija

Djelatnosti	Stepeni stručne spreme/broj radnika								Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	2	4	17	10		1			34
Ribarstvo									
Proizvodnja i snabd. elektr. energijom, gasom i vodom	1	34	141	244	86	7	60		573
Građevinarstvo	26	19	20	15		1	11		92
Trgovina na veliko i malo	11	30	111	151		14	19		336
Prerađivačka industrija	84	41	277	143	4	18	39		606
Finansijsko posredovanje		2		26		1	8		37

Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajm. i posl. akt.	15	5	19	37		7	10		93
Državna uprava i odbrana, obav. socijalno osigur.	31	13	49	175		22	158		448
Obrazovanje	36	12	13	36	11	85	222		415
Zdravstveni i socijalni rad	39	28	11	244	6	54	96		478
Ostale kom. druš. i lične usl. akt.	79	14	39	85		8	17		242
Privatna domaćinstva sa zap. lic									
Eksteritorijalne organiz. i tela									
Vađenje ruda i kamena	195	59	588	254	126	29	114		1365
Saobraćaj, skladištenje i veze			12	28		1	1		42
Hoteli i restorani	8	9	38	44	1	5	7		112
U K U P N O	527	270	1335	1492	234	253	762		4873

Ukupna zaposlenost u regiji Pljevlja iznosi 4873 radnika. Ukupno zaposleni u regiji učestvuju sa oko 6% u ukupnom broju zaposlenih na nivou države.

Najviše zaposlenih u regiji je sa **četvrtim** stepenom 30% i sa **trećim** 27% zaposlenih. **Prvi** i **drugi** stepen, zajedno, obuhvataju oko 16% zaposlenih. Sa **višim** i **visokim** obrazovanjem je oko 20% zaposlenih, a najveće učešće lica ovog stepena obrazovanja je u djelatnosti **obrazovanje**. U djelatnosti **državna uprava i odbrana, obavezno socijalno osiguranje** i **zdravstveni i socijalni rad** većina zaposlenih je sa **IV I VII** stepenom stručne spreme-preko 74%, odnosno 71% od ukupno zaposlenih u tim djelatnostima. U djelatnosti **finansijско posredovanje** većina zaposlenih je takođe sa srednjim i visokim obrazovanjem i njihovo učešće je preko 91% zaposlenih.

Zaposleni sa najnižim nivoom obrazovanja najviše su zastupljeni u djelatnosti **ostale komunalne druš. i lične uslužne aktivnosti**-preko 32% zaposlenih.

U Žabljaku je, kao i na nivou regije, najviše zaposlenih sa **četvrtim** stepenom 36% i sa **trećim** stepenom 22%. Zaposleni koji imaju **visoko** obrazovanje takođe su najviše zastupljeni u djelatnosti **obrazovanje** - preko 50% zaposlenih u toj djelatnosti. Od ukupnog broja zaposlenih sa najnižim obrazovanjem u djelatnosti **prerađivačka industrija** zaposleno je oko 44%.

Kad se rezultati ove ankete uporede sa prethodnim istraživanjem evidentna je znatno manja zaposlenost na dan anketiranja zbog veličine uzorka anketiranih poslodavaca. Skoro isto je učešće svih stepena obrazovanja u ukupnom broju zaposlenih.

2.2.5. Obuka i usavršavanje zaposlenih

Jedno od pitanja u upitniku tiče se organizovanja obuke i usavršavanja zaposlenih. Od 77 anketiranih poslodavaca u Pljevljima njih 11 je organizovalo obuku i usavršavanje svojih zaposlenih, a u Žabljaku samo 1 poslodavac, najviše iz djelatnosti prerađivačka industrija, obrazovanje, trgovina i zdravstveni i socijalni rad.

Obuku i usavršavanje je prošlo 36 zaposlenih, a poslodavci su u najvećem broju svoje zaposlene obučavali za zanimanja mesar, zavarivač i rukovalac jednostavnih građevinskih mašina .

Što se tiče posebnih znanja i vještina obuku su prošla 83 radnika, a najviše zaposlenih je obučavano za rad na računaru, a tu obuku je prošlo 66 zaposlenih tj. skoro 80% od ukupnog broja. Slijedi poznavanje engleskog jezika i tu je bilo uključeno 12 zaposlenih. U prethodnim istraživanjima ova znanja su, po mišljenju poslodavaca, najviše nedostajala zaposlenim.

Neki poslodavci su organizovali kurseve zaštite na radu, kurseve protivpožarne zaštite, zatim kurseve u okviru struke zbog specifičnosti poslova koje obavljaju itd.

Što se tiče iznosa sredstava koja su potrošili na obuku i usavršavanje zaposlenih mali broj poslodavaca se izjasnio o tome.

2.2.6. Viškovi radne snage

Na pitanje da li imaju viškova zaposlenih 11 anketiranih poslodavaca u Pljevljima je odgovorilo sa DA ili 14%, sa NE je odgovorilo 66 poslodavaca ili 86%.U Žabljaku samo 1 poslodavac ima viškova zaposlenih. Iako veliki broj poslodavaca u Pljevljima nije iskazao viškove zaposlenih moglo bi

se zaključiti da ovaj problem ne postoji ali realno stanje je drugačije jer viškovi zaposlenih postoje. Zbog socijalnih posledica koje izaziva dovođenje zaposlenih u taj status neki poslodavci nisu iskazali realan višak zaposlenih prije zvanične verifikacije konkretnog programa takvog karaktera.

Planirani i realizovani program prestrukturiranja je najučestaliji razlog pojave viška zaposlenih. Sledeći razlozi su teškoće u poslovanju uzrokovane globalnom ekonomskom krizom i nezadovoljavajuće znanje i vještina zaposlenih.

Pregled viškova zaposlenih po stepenima stručne spreme

Stepeni stručne spreme							
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
86	3	88	30		1	1	

UKUPNO: 209

Pregled viškova zaposlenih po djelatnostima

Vrste djelatnosti	Regija
Prerađivačka industrija	123
Trgovina na veliko i malo	33
Ostale komunalne aktivnosti	17
Finansijsko posredovanje	14
Državna uprava i odbrana	2
Zdravstveni i socijalni rad	20

UKUPNO: 209

Najviše viškova zaposlenih je u djelatnostima prerađivačka industrija, trgovina, zdravstveni i socijalni rad i ostale komunalne aktivnosti, a dio viškova su radnici angažovani na sezonskim poslovima.

Po zanimanjima, najviše viškova su lica bez zanimanja i stručne spreme, zatim zidari i ekonomski tehničari.

Iz tabele se vidi da je najveći broj viškova sa III i I stepenom stručne spreme, a sa tim stepenima obrazovanja je bilo i najviše zapošljavanja u 2009. godini.

Neka zanimanja III stepena stručne spreme koja su iskazana kao suficitarna kod pojedinih poslodavaca istovremeno su deficitarna kod drugih poslodavaca .

U odnosu na prethodno istraživanje poslodavci su iskazali znatno više viškova zaposlenih iako je ovim uzorkom obuhvaćeno znatno manje poslodavaca. To je najviše izraženo u prerađivačkoj industriji.

2.2.7. Deficitarni kadrovi u 2009 godini

Na pitanje da li su imali slobodnih radnih mjesta na koja nisu mogli nikog da zaposle 26 poslodavaca u Pljevljima i 8 u Žabljaku odgovorilo je potvrdno.

Po mišljenju poslodavaca deficitarno je 40 zanimanja, a poslodavcima nedostaju 133 radnika. U odnosu na prošlo istraživanje broj deficitarnih zanimanja je manji kao i broj radnika .

Najviše deficitarnih zanimanja na nivou regije je III stepena - 78 ili 58% i VII stepena stručne spreme - 39 ili 29% od ukupnog broja deficitarnih radnika. U Žabljaku poslodavcima najviše nedostaju visokoobrazovani kadrovi – 70% od ukupnog broja deficitarnih kadrova.

Deficitarnost je najveća u sledećim djelatnostima:

- Građevinarstvo 57 - 43%
- Prerađivačka industrija 20 -15%
- Hoteli i restorani 18 - 13%
- Zdravstveni i socijalni rad 13 - 9%

Za opredjeljivanje deficitarnosti nekog zanimanja nije dovoljno jednostavno upoređivanje naziva zanimanja iz rada, kako ih definišu poslodavci, sa nazivima zanimanja, odnosno kvalifikacija iz obrazovanja, koje posjeduju lica koja traže zaposlenje.

U sledećoj tabeli je prikazan pregled zanimanja koja su, po mišljenju poslodavaca, bila deficitarna u 2009 god.

Red. broj	DEFICITARNI KADROVI U 2009 godini – Pljevlja i Žabljak			%
	Stepen str.spreme	Naziv zanimanja	Broj radnika	
1	I	Građevinski manipulant	7	5,26
2	III	Zavarivač-rezač gasom	5	3,76
3		Tesar	20	15,04
4		Zidar	22	16,54
5		Konobar	7	5,26
6		Građevinski keramičar	4	3,01
7		Pekar	3	2,26
8	IV	Doktor medicine	10	7,52
9	VII	Dipl.inž.građevinarstva	7	5,26
10		Profesor muzičke grupe predmeta	3	2,26

U tabeli su prikazane potrebe za 3 i više izvršilaca.

Struktura navedenih zanimanja ukazuje da poslodavci različito shvataju pojam deficitarnosti. U istu kategoriju svrstana su zanimanja koja su, često u velikom broju, registrovana na evidenciji nezaposlenih sa profilima kadrova koje u nedovoljnom obimu ili uopšte ne produkuje obrazovni sistem u Crnoj Gori.

Razlog deficitarnosti kadrova kod većine poslodavaca je što nema obučene radne snage na tržištu, a na drugom mjestu je nedostatak iskustva raspoložive radne snage.

Treće shvatanje deficitarnosti kadrova od strane poslodavaca ukazuje da oni u ovu kategoriju svrstavaju i zanimanja čiji je naziv adekvatan njihovim potrebama, ali potencijalni kandidati ne posjeduju određena dodatna ili specifična znanja odnosno vještine koje su potrebne za obavljanje dijela poslova određenog zanimanja. Prethodne konstatacije mogu se ilustrovati

upoređivanjem pokazatelja iz ankete sa strukturom zanimanja nezaposlenih lica u okviru pojedinih stepena stručne spreme.

Većina deficitarnih zanimanja u **III** stepenu registrovana su na evidenciji nezaposlenih lica, ali neka u manjem obimu od iskazanih potreba poslodavaca, dok su neka zanimanja koja su poslodavcima deficitarna registrovana na evidenciji nezaposlenih u obimu koji je znatno iznad iskazanih potreba. Ilustracije radi, za deficitarno zanimanje **elektroinstalater** tražen je **1** izvršilac, dok je na evidenciji nezaposlenih u Pljevljima i Žabljaku registrovano **26** lica ovog zanimanja, kod **automehaničara** taj odnos je **2** prema **82**, **kelnera** **7** prema **72**, **bravara** **1** prema **54**, **kuvara** **1** prema **38**. Zanimanja koja nisu zastupljena na evidenciji nezaposlenih su iz oblasti **građevinarstvo i prerađivačka industrija**.

U **IV** stepenu stručne spreme nije izražena deficitarnost za razliku od prošlog istraživanja gdje su poslodavcima bila deficitarna neka zanimanja koja su sa velikim brojem izvršilaca evidentirana na evidenciji nezaposlenih lica.

Sa ovim stepenom obrazovanja nije izražena deficitarnost ni u Žabljaku.

U **V** stepenu stručne spreme nije izražen deficit.

Zanimanja **VI** stepena, takođe, nisu iskazana kao deficitarna.

Većina zanimanja **VII** stepena su deficitarna, naročito zanimanja iz djelatnosti građevinarstvo, obrazovanje i zdravstvo. Najveća potražnja poslodavaca izražena je za zanimanja: doktor medicine - 10, profesor muzičke grupe predmeta – 3, profesor matematike -2, dipl. inž. građevinarstva – 7 . Poslodavcima nedostaje **1 dipl. pravnik** a na evidenciji nezaposlenih lica registrovano je **11** lica ovog zanimanja, kao i **11** diplomiranih ekonomista a poslodavcima nedostaju **2** lica ovog zanimanja. Nivo deficitarnosti kod zanimanja ovog nivoa obrazovanja dodatno je povećan i zbog neadekvatne zastupljenosti lica koja traže zaposlenje u sredinama gdje su potrebe poslodavaca za njima više izražene.

U Žabljaku je najveći deficit lica sa **VII** stepenom stručne spreme, čak **70%** od ukupnog broja radnika koji nedostaju su lica ovog stepena obrazovanja.

U okviru ovog pitanja poslodavci su imali mogućnost da se izjasne kog pola i iz koje starosne grupe su lica koja im nedostaju, kao i koja opšta i posebna znanja, vještine i kompetencije nedostaju kadrovima.

Što se tiče pola muškarci su deficitarni u zanimanjima iz oblasti mašinstvo i obrada metala, građevinarstvo i saobraćaj, a žene u ugostiteljstvu.

Kod zanimanja **VII** stepena stručne spreme kad su u pitanju deficitarna zanimanja većini poslodavaca nije bitan ni pol ni godine života, naročito u obrazovanju i zdravstvu.

Većina poslodavaca nije mogla da se izjasni iz koje starosne grupe su lica onih zanimanja koja su im potrebna pa su se opredjeljivali za više njih, ali u 100% slučajeva poslodavce interesuje kadar **do 40 godina starosti**. Poslodavcima, uglavnom iz djelatnosti ugostiteljstvo, saobraćaj, građevinarstvo, mašinstvo i obrada metala, nedostaju kadrovi **od 25-30 godina**.

Od opštih i posebnih znanja, vještina i kompetencija koja nedostaju kadrovima, po mišljenju poslodavaca, su poznavanje engleskog jezika i položen stručni ispit.

2.3. Planirano zapošljavanje u 2010 godini

U okviru ovog pitanja poslodavci su, kao i u prošlom istraživanju, imali mogućnost da se izjasne o tome koji broj radnika planiraju zaposliti i to:

- u toku sezone
- u toku godine

Poslodavci u Pljevljima očekuju zapošljavanje 177 radnika u sezoni, odnosno 121 radnika u toku godine, a u Žabljaku 39 radnika u sezoni, odnosno 7 radnika u toku godine.

2.3.1. Obrazovna i profesionalna struktura planiranih potreba u 2010. godini

Tabela 2.3.1. Struktura potreba prema stepenima stručne spreme i djelatnostima- regija

Djelatnosti	Stepeni stručne spreme/broj radnika								UKUPNO
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljop. lov i šumarstvo									
Ribarstvo									
Proizv. i snabd.elek. energ.	20	2	12				1		35

Građevinarstvo	4		46	4			1		55
Trgovina na veliko i malo	2	3	49	2			1		57
Prerađivačka industrija	29		11						40
Finansijsko posredovanje									
Akt. u vezi sa nekretn. izn. i posl. aktivnosti	2		2	1					5
Državna uprava i odbrana, obav. soc. os.				2			7		9
Obrazovanje	6		2	5			13		26
Zdravstveni i socijalni rad						1	16		17
Ostale kom. druš. i lične usl. aktivnosti	13		13	4			1		31
Privatna domaćinstva sa zapos. licima									
Eksteritorijalne org. i tela									
Vađenje ruda i kamena									
Saobraćaj, skladištenje i veze			9				2		11
Hoteli i restorani	4	7	17	2	2		2		34
UKUPNO	80	12	161	20	2	1	44		320

Najviše zapošljavanja u sezoni na nivou regije se očekuje u djelatnostima građevinarstvo, trgovina na veliko i malo i proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom, a u toku godine u djelatnostima trgovina, obrazovanje i zdravstveni i socijalni rad. U Žabljaku poslodavci u toku sezone očekuju više zapošljavanja zbog izraženih potreba za radnicima u toku zimske i ljetnje turističke sezone, a najviše zapošljavanja očekuju u djelatnostima hoteli i restorani i prerađivačka industrija, a u toku godine u djelatnostima obrazovanje.

U obrazovnoj strukturi planiranih potreba dominiraju kadrovi sa III stepenom obrazovanja 50% i to najviše u trgovini i građevinarstvu. Najviše

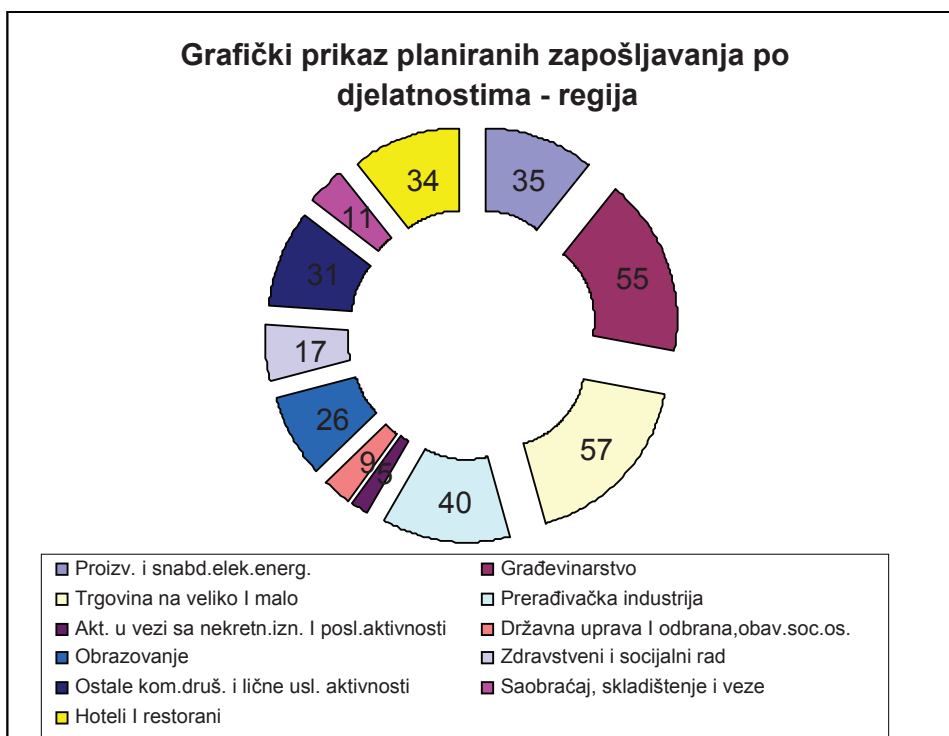
će se zapošljavati konobari, zidari, tesari i elektroinstalateri. Ostali stepeni obrazovanja učestvuju u znatno manjem procentu u ukupnom očekivanom zapošljavanju u 2010 god. - I stepen 25%, VII stepen 13%, IV stepen 6% i II stepen obrazovanja 3%. Najviše visoko obrazovanih lica zaposliće poslodavci iz djelatnosti zdravstveni i socijalni rad i obrazovanje.

U Žabljaku najveći broj planiranih potreba su lica sa najnižim stepenom obrazovanja.

U odnosu na prethodno istraživanje poslodavci planiraju zapošljavanje znatno manjeg broja radnika jer je i broj anketiranih poslodavaca znatno manji.

Broj planiranih zapošljavanja realno je i veći jer su se neki poslodavci izjasnili da su planirali zapošljavanja radnika u 2010 god. ali u tom trenutku nisu znali koji je to broj i nivo obrazovanja.

Neki poslodavci nisu znali koji broj zaposlenih očekuju u 2010 god. jer će im zapošljavanje radnika zavisiti od obima posla i ekonomske krize.

Jedno od novih pitanja u upitniku tiče se zanimanja koja će trebati poslodavcima u naredne 2-3 godine. Pitanje se tiče naziva zanimanja, stepena stručne spreme, broja izvršilaca i pola.

Poslodavcima će trebati **73** lica 23 zanimanja i to lica muškog pola. U najvećem broju radi se o zanimanjima III i VII stepena obrazovanja. Sa III stepenom obrazovanja poslodavcima će trebati 57 radnika, a sa VII stepenom 11 radnika. Zanimanja III stepena stručne spreme koja će najviše trebati poslodavcima su :

- Elektroinstalater - 10 izvršilaca,
- Zidar - 9 izvršilaca,
- Stolar - 6 izvršilaca,
- Vozač autobusa – 5 izvršilaca,
- Zavarivač-rezač gasom – 5 izvršilaca,
- Tesar – 5 izvršilaca.

Djelatnosti u kojima će trebati najviše radnika su:

- Prerađivačka industrija - 24 izvršioaca
- Građevinarstvo –16 izvršilaca.

Ove dvije djelatnosti obuhvataju skoro 55% od ukupnih potreba za radnicima.

Poslodavcima će trebati **12** žena, od toga najviše prodavaca - 5 izvršilaca, u djelatnosti trgovina.

U naredne 2-3 godine poslodavcima će trebati **165** radnika bez obzira na pol sa 33 zanimanja različitih stepena stručne spreme, a najviše sa IV stepenom - 67, VII stepenom - 41 i III stepenom obrazovanja - 36 radnika. Što se tiče zanimanja koja će trebati to su:

- Konobar
- Kuvar
- Inkasant
- Mesar
- Recepcionar
- Knjigovođa
- Doktor medicine
- Dipl.inž.građevinarstva
- Informatičar.

Djelatnosti u kojima će trebati najviše radnika su:

- Hoteli i restorani
- Prerađivačka industrija
- Ostale komunalne aktivnosti
- Trgovina.

2.3.2. Zapošljavanje lica sa invaliditetom i zapošljavanje Roma

U odnosu na prošlo istraživanje upitnik je dopunjen sa nekoliko novih pitanja, a neka od njih se odnose na zapošljavanje lica sa invaliditetom i zapošljavanje Roma.

Na pitanje da li su zaposlili lice sa invaliditetom u posljednje 2 godine samo 2 poslodavca u Pljevljima su odgovorila potvrdno. Pitanje se odnosilo na zanimanje lica sa invaliditetom, broj izvršilaca, pol i rok na koji su lica zaposlena

Ova 2 poslodavca su zaposlila ukupno 2 lica sa invaliditetom, I i VII stepena stručne spreme, muškog i ženskog pola, na period duže od jedne godine.

Na pitanje da li bi zaposlili lice sa invaliditetom uz određene subvencije poslodavci su se izjasnili da bi zaposlili 5 osoba muškog pola, zanimanje bravar, na period do jedne godine i 2 osobe ženskog pola, zanimanje krojač i IV stepena stručne spreme, na period od 1 godine i na period od 6 mjeseci.

Poslodavci bi zaposlili 46 lica sa invaliditetom bez obzira na pol, najviše sa VII stepenom –21 gdje se radi o zanimanjima koja su deficitarna, i IV stepenom obrazovanja - 14 lica. Period na koji bi poslodavci zaposlili ova lica je uglavnom duži od 1 godine i to najviše VII stepena obrazovanja i to u administraciji.

Neki poslodavci su se izjasnili da bi zaposlili lica sa invaliditetom ali zbog prirode posla nemaju radnih mjesta na koja bi se mogli uposliti, a zbog težine i specifičnosti posla na nekim radnim mjestima poslove koji se zahtijevaju ne mogu obavljati invalidna lica. Zavisno od potreba posla i radne sposobnosti i kvalifikacija lica sa invaliditetom poslodavci bi zaposlili ova lica, kao i ako ispunjavaju uslove oglasa.

Poslodavci su u posljednje 2 godine zaposlili 2 Roma muškog pola, nekvalifikovane radnike na period do pola godine.

Na pitanje da li bi zaposlili Rome poslodavci su se izjasnili da bi zaposlili 78 Roma muškog pola, najviše nekvalifikovanih radnika – 58, na period do 1 godine i 3 osobe ženskog pola - nk radnik i VII stepen stručne spreme. Neki poslodavci bi zaposlili Roma zavisno od kvalifikacija koje posjeduju.

Poslodavci bi zaposlili 32 Roma bez obzira na pol, na period duže od godinu dana, najviše VII stepena obrazovanja i deficitarnih zanimanja.

3. SARADNJA POSLODAVACA I ZAVODA

3.1. Nivoi, oblici i sadržaji saradnje

Tabela 3.1.1. Pregled oblika i sadržaja saradnje poslodavaca i Zavoda

Modaliteti odgovora	Broj odgovora	%
A. Samo u okviru prijave slobodnih radnih mjesta (radi oglašavanja)	58	51,79
B. Upućivanje kandidata (sa evidencije Zavoda) na oglase - konkurse	7	6,25
C. Informisanje o uslovima i mogućnostima obezbeđivanja potrebnih kadrova	19	16,96
D. Učešće (Zavoda) u izboru kandidata za zapošljavanje	2	1,79
E. Sufinansiranje zapošljavanja pripravnika	11	9,82
F. Učešće u izradi i realizaciji programa obrazovanja i obuke za zaposlenja	4	3,57
G. Finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta	4	3,57
H. Drugi oblici	7	6,25
SVEGA	112	100

Jedno od pitanja upućenih poslodavcima je da li žele da daju informacije u vezi sa tražnjom za radnom snagom svakih 12 mjeseci. Preko 89% poslodavaca u Pljevljima i u Žabljaku odgovorilo je potvrdno.

Na pitanje kako bi voljeli da dobiju i popune upitnik najviše poslodavaca se opredijelilo za posjetu iz Zavoda.

Oko 75% anketiranih poslodavaca sarađivalo je sa Zavodom za zapošljavanje na angažovanju neophodne radne snage u 2009. god.

Najviše poslodavaca je sarađivalo sa Zavodom kroz prijavljivanje slobodnih radnih mjesta (radi oglašavanja). Drugi oblik saradnje je informisanje o uslovima i mogućnostima obezbjeđivanja potrebnih kadrova i sufinansiranje zapošljavanja pripravnika. Na osnovu ovog stiče se utisak da poslodavci ne koriste u dovoljnoj mjeri usluge i pogodnosti koje im Zavod nudi.

3.2. Očekivanja poslodavaca od Zavoda, prijedlozi i sugestije

Pitanjem koje se odnosilo na usluge koje poslodavci očekuju od Zavoda (pored onih koje su već navedene kod oblika i sadržaja saradnje) imalo je za cilj da se obezbijede dodatne informacije za vrednovanje dobijenih odgovora o kvalitetu ponuđenih vrsta usluga, kao i prijedlozi i sugestije za uvođenje novih oblika i sadržaja saradnje. Da bi se podstaklo slobodnije izražavanje poslodavaca kod ovih pitanja nijesu predloženi odgovori već je ostavljeno ispitanicima da ih ukratko opišu.

Pregledom listinga odgovora dobijenih na ovo pitanje može se zaključiti da se pretežno odnose na usluge Zavoda koje su pomenute kod prethodnih pitanja, uz naglašavanje potrebe da se realizuju u većem obimu, posebno kada su u pitanju finansijska podrška, informacije o tržištu rada i kadrovima na evidenciji nezaposlenih, programi obrazovanja i obuke lica koja traže zaposlenje, obezbjeđivanje deficitarnih kadrova i drugo.

Izvan ponuđenih usluga (kod predhodnih pitanja) mogu se izdvojiti očekivanja, prijedlozi i sugestije poslodavaca u smislu **većeg angažovanja Zavoda** u aktivnostima kao što su:

- Obezbjedivanje deficitarnih zanimanja radi obavljanja djelatnosti
- Finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta
- Blagovremeno izvršavanje finansijskih obaveza - isplaćivanje plata pripravnika
- Češći sastanci sa poslodavcima radi rješavanja problema deficitarnih kadrova
- Krediti za proširenje djelatnosti
- Potpunije informisanje poslodavaca o kadrovima na njegovoj evidenciji, odnosno stanju na tržištu rada i mogućnostima Zavoda u zadovoljavanju određenih kadrovskih potreba
- Organizovanje kurseva stranih jezika i rada na računaru
- Materijalna podrška Zavoda u cilju edukacije radnika specijalnim znanjima i vještinama bi obezbijedila potrebne kadrove za proširenje proizvodnje.
- Prekvalifikacija, objavljivanje oglasa
- Prijem radne snage, subvencije.
- Radnici koji odbiju posao u svojoj struci da se brišu sa evidencije Biroa rada.

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

4.1. Realizacija projektovanih ciljeva i zadataka

Ostvareni su ciljevi i zadaci ovog istraživanja pa se potvrđuje opravdanost realizacije ovog projekta.

4.2. Registar poslodavaca

Izrada registra poslodavaca u prethodnom istraživanju tretirana je kao jedan od prioritetnih zadataka. Ovo zato što je evidencija poslodavaca kod centralnog registra Privrednog suda nedovoljno pouzdana i nepotpuna sa aspekta potreba Službe za zapošljavanje.

Nepouzdanost registra ogleda se u tome što dio poslodavaca izvrši registraciju da zadovolje trenutnu potrebu, nakon čega im se gubi trag. Neki od njih naknadno vrše preregistracije za druge djelatnosti, bez odjave prethodnih. To praktično znači da je njegova ažurnost u tom smislu nedovoljna. S obzirom da je ažuriranje registra poslodavaca jedna od aktivnosti savjetnika za rad sa poslodavcima anketiranje je i ove godine urađeno bez većih problema jer su podaci u registru poslodavaca dosta sređeni i evidentirani su poslodavci koji više ne postoje. Pored podataka iz državnog registra, informacije se obezbjeđuju u redovnoj komunikaciji savjetnika za rad sa poslodavcima kroz posjete poslodavcima, prijavljivanja slobodnih radnih mjesta, drugih oblika i sadržaja saradnje, iz evidencija fondova za penzijsko i zdravstveno osiguranje i drugih izvora. Rad na ažuriranju registra poslodavaca će se nastaviti i dalje.

4.3. Ukupna zaposlenost u tekućoj godini

Na uzorku od 77 poslodavca u Pljevljima, koji obuhvataju 11% populacije, registrovana je i ukupna zaposlenost na dan anketiranja 4505 radnika ili oko 61 % zaposlenih u Pljevljima. U Žabljaku na uzorku od 12 poslodavca koji obuhvataju 9% populacije registrovana je ukupna zaposlenost na dan anketiranja 368 radnika ili oko 36% zaposlenih u Žabljaku. (Prema podacima Zavoda za statistiku krajem 2009. godine u Pljevljima je bilo zaposleno 7313 radnika, a u Žabljaku 1003 radnika).

Najveći broj zaposlenih u Pljevljima je u djelatnostima vađenje ruda i kamena 1365, prerađivačka industrija 544, proizvodnja i snabdijevanje

električnom energijom, gasom i vodom 498, zdravstveni i socijalni rad 478, državna uprava i odbrana 393, obrazovanje 356 i trgovina 336.

U Žabljaku najviše zaposlenih je u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom 75, hoteli i restorani 72, prerađivačka industrija 62, obrazovanje 59, državna uprava i odbrana 55 i ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti 45.

4.4. Zapošljavanje u tekućoj godini

U ovom dijelu teksta, kao ilustracija, izdvojeni su podaci o djelatnostima u kojima je ostvareno najviše zapošljavanja kao i zapošljavanje po stepenima stručne spreme, takođe i broj lica kojima je po raznim osnovama prestao radni odnos u tekućoj godini.

4.5. Planirano zapošljavanje u narednoj godini

U ovom dijelu poslodavci su se izjasnili o tome koji broj zaposlenih očekuju u toku sezone, odnosno u toku godine. Pokazatelji o djelatnostima konkretnih poslodavaca koji su planirali povećanje broja zaposlenih dragocjeni su za oblikovanje programa aktivne politike zapošljavanja adekvatnih njihovim potrebama i zahtjevima. Kvalitetnoj izradi operativnih programa u tom smislu doprinijeće realniji podaci o obrazovnoj i profesionalnoj strukturi iskazanih potreba, što je do sada zamjenjivano pretpostavkama koje su se zasnivale na parcijalnim saznanjima iz različitih izvora.

4.6. Saradnja poslodavaca i Zavoda

Većina anketiranih poslodavaca je saradivala sa Zavodom na angažovanju neophodne radne snage. Pored opštih ocjena poslodavci su saopštili dosta konkretnih očekivanja, kritičkih primjedbi kao i sugestija Zavodu za unapređivanje pojedinih segmenata aktivnosti, koje treba uvažiti kod opredjeljivanja programskih aktivnosti u narednom periodu. Kod odgovora na ova pitanja iskazana su i mišljenja pojedinih poslodavaca da je ukupna aktivnost Zavoda i njegovih službi i saradnika na visokom nivou i da u tom pogledu ništa ne treba mijenjati.

4.7. Preporuke za korišćenje rezultata istraživanja

Rezultati istraživanja »Zaposlenost i zapošljavanje u 2009/2010. godini« kao i iskustva iz realizacije prethodnog projekta , upućuju na potrebu formulisanja preporuka za njihovo korišćenje u ostvarivanju projektovanih namjera.

Načelno, saznanja do kojih se došlo analizom odgovora poslodavaca, uz neophodne komparacije sa pokazateljima iz drugih izvora, mogu se koristiti za različite namjere pod uslovom da se uvažavaju određena ograničenja i rezerve navedene u tekstu. Ovo se istovremeno odnosi kako na namjere operativnog karaktera tako i nastavak istraživanja.

Neposredna primjena prezentiranih rezultata može se odnositi, pored ostalog na:

- Oblikovanje mjera i programa aktivne politike zapošljavanja
- Opredjeljivanje sadržaja programskih aktivnosti na unapređivanju kvaliteta usluga licima i poslodavcima
- Formiranje baze podataka, odnosno dopunu registra poslodavaca
- Izradu planova i programa rada Zavoda i njegovih organizacionih cjelina za 2009 godinu.
- Izradu nacionalnog i regionalnih planova zapošljavanja za 2010.

Dobijeni rezultati mogu se koristiti za nastavak istraživanja kojima bi se cjelovitije obradili pojedini od tretiranih sadržaja ili obuhvatili novi, koje je iniciralo istraživanje, kao što su:

- Identifikacija posebnih znanja i vještina zbog kojih poslodavci pojedina zanimanja tretiraju kao deficitarna
- Sadržaji edukacije poslodavaca , posebno malih i srednjih preduzeća, za planiranje i zadovoljavanje obrazovnih i kadrovske potreba
- Obim i profesionalna struktura zaposlenih prema poslovima koje obavljaju u odnosu na formalne kvalifikacije koje posjeduju
- Uslovi i zahtjevi rada koji opredjeljuju poslodavce u pojedinim djelatnostima za relativno veliko angažovanje radnika nižih stepena stručne spreme
- Viškovi zaposlenih i drugo.

PRILOG:

ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE

Biro rada _____

Kancelarija _____

BAROMETAR ZAPOSLENOSTI – UPITNIK POSLODAVACA – 2009/2010

VAŽNO:

1. Cilj ovog istraživanja je prikupljanje informacija o promjenama na tržištu radne snage u Crnoj Gori.
2. Sve prikupljene informacije su strogo povjerljive i tretiraće se kao takve.
3. Navedene informacije neće obavezivati Vas ni Vaše preduzeće na bilo koji način, samo će unaprijediti našu saradnju.

U P I T N I K

DIO I: OPŠTI PODACI

1. Naziv: _____

2. Oblik organizovanja: _____

3. Oblik svojine: _____

4. Datum osnivanja preduzeća: _____

5. Opština: _____ Mjesto: _____

6. Adresa: _____

7. Telefon: _____, Faks: _____ E-mail: _____

8. Kontakt osoba za pitanja zapošljavanja: _____

9. Matični broj: _____ Registracioni broj: _____

10. Vrsta djelatnosti: _____ Šifra djelatnosti: _____

DIO II: ZAPOSŁJAVANJE U 2009. GODINI

11. Navedite broj zaposlenih u svakoj kategoriji zaposlenja u vašem preduzeću:

	Ukupno	Žene
Ugovor o radu na neodređeno vrijeme.		
Ugovor o radu na određeno vrijeme radi:		
a) vršenja sezonskih poslova,		
b) povećanja obima posla,		
c) zamjene privremeno odsutnog zaposlenog do njegovog povratka,		
d) izrade određenog projekta,		
e) obavljanja pripremnih poslova kod utvrđivanja novih programa , tehnologije i drugih tehničkih i tehnoloških unapređenja procesa rada, odnosno osposobljavanja zaposlenih,		
f) obavljanja javnih radova,		
g) ostalo.		
Probni rad		
Pripravnici		
Rad kod kuće		
UKUPNO		

12. Obrazovna struktura zaposlenih na dan anketiranja.

Ako je moguće, molimo navedite tačan broj zaposlenih.

Stepen stručne spreme	Broj zaposlenih
I	
II	
III	
IV	
V	
VI	
VII	
VIII	
UKUPNO	

13. Od ukupnog broja zaposlenih u 2009., da li je i koliko njih prošlo neki vid obuke i usavršavanja?

DA

NE (Ukoliko je odgovor **NE**, molimo Vas pređite na pitanje br. 14)

Ukoliko je odgovor **DA**,

13.a Za koja zanimanja:

Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Broj zaposlenih koji su prošli obuku

13.b Za koja posebna znanja i vještine:

Šifra posebnog znanja	Naziv posebnog znanja	Broj zaposlenih koji su prošli obuku

13.c Koliko ste potrošili sredstava na obuku i usavršavanje zaposlenih u 2009. godini – unijeti procenat u odnosu na bruto zarade:

_____ %

14. Promjene u zapošljavanju u 2009.god. (Ako je broj novozaposlenih 0, ne popunjavati tabelu 14.a)

Br.	Priliv i odliv radne snage	Ukupno	Žene
1.	Broj novozaposlenih u 2009. god.		
2.	Odliv radne snage u 2009.god.		
3.	Broj nepopunjenih radnih mjesta u 2009. god.		

14.a Molimo Vas navedite zanimanja novozaposlenih u 2009. god.

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Ukupno	Žene
1.				
2.				
3.				
4.				

15. Da li ste tokom 2009. god. imali slobodnih radnih mjesta koja niste mogli da popunite?

DA

NE (Molimo predite na pitanje 16.)

15.a Koji su, po Vašem mišljenju, glavni razlozi za nepopunjavanje slobodnih radnih mjesta: (Molimo Vas da stavite znak "x" u kućicu pored odgovora koji izražava Vaše mišljenje, možete zaokružiti jedan ili više odgovora)

Br	Razlog	Odgovor
1.	Nedostatak obučene radne snage na tržištu	
2.	Nedostatak iskustva raspoložive radne snage	
3.	Nedostatak neophodnih ali specifičnih vještina	
4.	Nedostatak neophodnih radnika sa više vrsta vještina (multiskills)	

5.	Nedostatak radne snage sa neophodnim IT vještinama	
6.	Nedostak radne snage sa znanjem stranih jezika	
7.	Starost tražilaca posla, motivacija, radne sposobnosti i navike	
8.	Nestalnost zaposlenja	
9.	Niska zarada za uslove rada na traženom radnom mjestu	
10.	Nešto drugo – navedite _____	

15.b Molimo Vas navedite strukturu nepopunjenih radnih mjesta u 2009. god.:

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Broj nepopunjenih radnih mjesta	Pol 1. m 2. ž 3. bez obzira na pol	Starosna grupa	Opšta i posebna tražena znanja, vještine i kompetencije:	
					1. do 18 god. 2. 19-24 3. 25-30 4. 31-40 5. 41-50 6. 51-54 7. 55-65	Šifra posebnog znanja	Naziv posebnog znanja
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							

16. Da li ste u 2009. god. imali viškova radne snage?

DA   **NE** (Molimo pređite na dio III, pitanje 17.)

16.a Ako je odgovor DA, molimo navedite strukturu viškova radne snage u 2009. god.:

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Višak radnika (broj)
1.			
2.			
3.			
4.			

16.b Navedite glavne razloge koji su uticali na smanjenje broja zaposlenih u 2009 god. (Molimo Vas da stavite znak "x" u kućicu pored odgovora koji izražava Vaše mišljenje, možete zaokružiti jedan ili više odgovora)

Br.	Razlog	Odgovor
1.	Zbog teškoća u poslovanju koje je izazvala globalna ekonomska kriza	
2.	Zbog planiranog i realizovanog programa restrukturiranja	
3.	Zbog nelojalne konkurencije na tržištu	
4.	Zbog neadekvatne kvalifikacione strukture zaposlenih	
5.	Zbog nezadovoljavajućih znanja i vještina zaposlenih	

DIO III: OČEKIVANO ZAPOŠLJAVANJE U 2010

17.Očekivani broj zaposlenih:

Br.	Očekivani broj zaposlenih	Ukupno
1.	Očekivani broj zaposlenih u toku sezone	
2.	Očekivani broj zaposlenih u toku godine	

18. Molimo Vas navedite očekivane promjene u zaposlenosti po zanimanjima u ukupnom broju zaposlenih u narednih 12 mjeseci – pozitivnim brojkama izrazite povećanje, negativnim brojkama izrazite smanjenje zaposlenosti.

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Očekivane promjene (broj)	
			Povećanje:	Smanjenje:
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

19. Koja su to zanimanja koja će Vam trebati u naredne 2 - 3 godine:

Br.	Naziv zanimanja	Stepen stručne spreme	Broj izvršilaca	Pol
1.				
2.				
3.				

20. Da li ste zaposlili lica sa invaliditetom u posljednje 2 godine:

DA (Ako je odgovor DA popunite sljedeću tabelu) **NE**

Br.	Naziv zanimanja	Stepen stručne spreme	Broj izvršilaca	Pol	Na koji rok

20.a Da li biste zaposlili lica sa invaliditetom uz određene subvencije:

DA (Ako je odgovor DA popunite sljedeću tabelu) **NE**

Br.	Naziv zanimanja	Stepen stručne spreme	Broj izvršilaca	Pol	Na koji rok

21. Da li ste zaposlili Rome u posljednje 2 godine?

DA (Ako je odgovor DA popunite sljedeću tabelu) **NE**

Br.	Naziv zanimanja	Stepen stručne spreme	Broj izvršilaca	Pol	Na koji rok

21.a Da li biste zaposlili Rome?

DA (Ako je odgovor DA popunite sljedeću tabelu) **NE**

Br.	Naziv zanimanja	Stepen stručne spreme	Broj izvršilaca	Pol	Na koji rok

DIO IV: SARADNJA SA ZAVODOM ZA ZAPOSŁJAVANJE

22. Postojeći barometar zaposlenosti uključuje uspostavljanje konstantnog uzorka u vremenu, sastavljenog od preduzeća i organizacija. Ovaj uzorak će omogućiti Zavodu za zapošljavanje gore navedene informacije u vezi sa tražnjom za radnom snagom svakih 12 mjeseci. Da li želite da učestvujete u tom panelu?

DA   **Ne mogu još da odlučim.**   **NE** (Molimo pređite na pitanje 23.)

22.a Kako biste voljeli da dobijate i popunjavate upitnik?

Telefon   **E-mail**   **Pošta**

Posjeta Zavodu   **Posjeta iz Zavoda**

23. Da li ste saradivali sa Zavodom za zapošljavanje na angažovanju neophodne radne snage u 2009. godini?

DA   **NE** (Molimo pređite na pitanje 24.)

23.a Ako DA, molimo navedite (zaokružite) relevantne odgovore:

- A. Samo u dijelu prijavljivanja slobodnih radnih mjesta (radi oglašavanja)
- B. Upućivanje kandidata na oglase za posao
- C. Informacije o uslovima i mogućnostima za obezbjeđivanje potrebne radne snage
- D. Učešće u odabiru kandidata za zaposlenje (intervjui sa kandidatima, prezentacija kandidata, psihološka selekcija...)
- E. Učešće u finansiranju zapošljavanja pripravnika
- F. Učešće u izradi i sprovođenju programa osposobljavanja za zapošljavanje (stručno osposobljavanje, dokvalifikacija, prekvalifikacija, usavršavanje)
- G. Finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta
- H. Ostalo (molimo navedite) _____

24. Molimo navedite koje vrste usluga očekujete od Zavoda za zapošljavanje u zadovoljavanju vaših potreba za radnom snagom.

---

25. Molimo unesite ovdje sugestije i preporuke koje mogu doprinijeti uspješnijoj izradi i sprovođenju planova za zapošljavanje i saradnji između poslodavaca i Zavoda za zapošljavanje u zadovoljavanju vaših potreba u vezi sa radnom snagom i u svrhu opšteg povećanja zaposlenosti:

_____
Ime i prezime osobe
koja je popunila upitnik

_____
Potpis ovlaštene osobe
- poslodavca

Pečat

U _____ dana _____ 2009.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

020/241-746

020/243-398

www.zzzcg.org

e-mail: biropv@t-com.me

Biro rada Pljevlja

052 / 356 - 742

052 / 356 – 743

Kancelarija Žabljak

052 / 360 – 031